

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy óra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

Rendőrség és katonaság szállta meg a Britannia-szállót

**Tökés Ferenc álhadnagyot és két társát le-
tartóztatták Soltra rendőr meggyilkolásának
gyanúja miatt**

Budapest, nov. 11. Soltra rendőr meggyilkolása ügyében a rendőrség azonnal megindította a nyomozást. A detektívönök az egész detektívtestületet azonnal mozgósította. — Nádossy főkapitány ugyanis több alkalommal referált a belügyminiszternek és a miniszterelnöknek, majd érintkezésbe lépett a katonaság vezetőivel is. A tárgyalásoknak új lendületet adott Huszár Károly képviselőházi beszéde és az a körülmény, hogy Rubinek Gyula földmívelésügyi miniszter az egész kormány nevében 24 óra alatt teljes elégtételt ígért. — Bevonták a tanácskozáskor Sréter István honvédelmi minisztert is és megállapodtak a teendőikben. Ugy volt, hogy Sréter miniszter már tegnap este jelentést tesz a Háznak a már megtett intézkedésekről, ez azonban elmaradt.

A főkapitányságon benn ültek a tisztviselők, a detektívek intézkedésekre vártak, a rendőrök pedig újratarokba osztották be. Valamennyi lovasrendőr az utcán volt. A program a következő volt:

Még a megszállás előtt eltávolították a gépjárműveket a Britannia-szállóból. A parancs szerint Horváth Antal rendőrtanácsos, a sérülési osztály vezetője, 10 rendőrfogalmazóval és egy csomó detektívvél a VI. kerületi kapitányságra megy, ahol 50 rendőr fogja várni őket és rendelkezésükre állanak. Addig nem szabad elindulni, amíg magától a főkapitányságtól nem érkezik utasítás.

Háromnegyed 11 órakor a kis csoport el is indult a főkapitányságról és a Mózsa-utcai kapitányságon telepedett le. Itt teljes felszerelésben vártak, csupán az 50 rendőr helvét alig 25 volt ott, mert a többi másfelé vezényelték. Elfélután fél 1-ig vártak, amikor megszólalt a telefon és a következő jelentés érkezett:

— Itt Nádossy főkapitány beszél a Britannia-szállóból. Rögtön induljanak ide!

A kis csoport megindult. A főkapitány ugyanis már előzőleg elindult, telefonon magához rendelte Czibor detektívönököt és együtt indultak utnak. A szállóba megérkezett Teleky Pál gróf miniszterelnök. Sréter István honvédelmi miniszter és Ferdinándy Gyula belügyminiszter. A főkapitány társaságában még egy sereg rendőrtisztviselő volt, köztük Kalmár Béla detektívönökhelyettes. A központi intézkedés Szeszlér Hugó főkapitányhelyettes kezében maradt meg, mivel a főkapitány eltávozott az épületből. Sréter miniszter társaságában ma-

gasrangu katonatisztiek is voltak.

A kormány otlevő tagjai és a rendőrség vezetői ezek után a katonákkal és a detektívönök kivényelt detektívjeivel bevonult a Britannia-szállóba. A szálló összes bejárataihoz detektíveket és katonákat állítottak.

Semmiféle ellenállás nem történt. A főkapitány intézkedésére megérkeztek a VI. kerületi főkapitányságon elhelyezett emberek. A karhatalom nemcsak a szállót, hanem az egész környéket őrizetben tartotta és megkezdődhetett a rendőrség munkája.

A detektívek rögtön a pincébe nyomultak, majd a lépcsőház bejáratát állták el, hogy amíg az igazoltatás tart, addig senki sem távozhassék az épületből.

Az igazoltatást

Horváth tanácsos vezetésével kezdték meg. Tíz rendőrtisztviselő hármas csoportokra osztott, melléjük detektíveket és katonákat osztott be. Mindegyik csoport egy-egy emeletet, illetve földszintet és pincét kutatott át.

Nehéz munkája volt a rendőrségnek. Egyrészt személyek után kutatott, másrészt a fegyvereket kellett összeszednie. Mindenki azt hitte, hogy rengeteg fegyver fog előkerülni, de a nyomozó hatóságokai e tekintetben nagy csalódás érte. A detektívek különösen a pincében nyomoztak, de mindössze néhány puskát s egy-két olasz bajonettet találtak. A pincében két gyermekre bukkantak, akik tisztiszolgáknak mondták magukat. Az egyik megnevezte a szálló egyik lakóját gazdájának, a másik csak annyit mondott, hogy neki egy hadnagy ur parancsol, a nevét nem tudja, de megmutathatja.

Az igazolás megkezdésénél a detektívek felismerték Tökés Ferenc hadnagyot, akik a gyilkosság elkövetésével gyanúsítanak. Tökést rögtön félreállították. Hasonló sors érte Kiss hadnagyot, akit azonban parancsnok igazolt, hogy derék jó katona.

Azután tértek át a különböző csoportok az igazolásokra. Először nehezen ment a munka, mert mindenhova az egész bizottság ment be és úgy vizsgálták át a papirokat. Később azonban a katonaság segített az igazolásoknál. Ha egy-egy tisztet igazoltak a vezető katonák, akkor beosztották a rendőrtisztviselők mellé és így a hármas bizottságok feloszlottak.

A szobákba ezután csak egy rendőrtisztviselő ment be egy

már igazolt Britannia-szállóbéli lakóval, aki megmondta, hogy az illető katona-e, vagy jogtalanul viseli a tiszti egyenruhát. A zsoldkönyvet kérték mindenkitől, akinek ez nem volt, azt nem tekintették katonának és a gyanusak közé került.

Héjjas Iván főhadnagyot mindjárt az igazolás kezdetén igazolták

és őt magát Horváth tanácsos mellé osztották be, ahol a legnagyobb készséggel vett részt az igazolásban.

Az igazolás így is késő hajnalig tartott. Végül körülbelül negyven embert állítottak össze, mint gyanúsakat. Nem igazak azok a hírek, mintha csupán katonák lettek volna a Britanniában. A gyanúsítottak legnagyobb része polgári ruhát viselt, más polgári személyek jogosulatlanul viselték a katonai egyenruhát.

Találtak néhány lezárt szobát is, amelyeknek a bérloei nem jelentkeztek. Átkutatták a szobákat, de semmi gyanusát nem találtak.

Eintz Menyhértet, a megvert nyomdász és társát Aufländer Bélát elvitték a Britanniába és megmondták nekik, hogy a gyanúsítottakkal szembesíteni fogják őket. A szembesítés úgy játszódott le, hogy a gyanus egyénekét három sorban állították fel és egyenként szemlélték meg a sorokat. Kiss és Tökés a sarokban vártak. Az egyik nyomdász egy szöke civil embert talált gyanusnak, de semmiféle pozitív nem tudott mondani róla és kiderült, hogy többen ismerik a katonák közül is, így ezt az embert el is engedték.

Szembesítés után még többeket elbocsátottak és így a gyanúsítottak száma 32-re fogyott le.

A gyilkossággal gyanúsították Tökés Ferencet, azonkívül egy állítólagos főhadnagyot és egy embert, aki állandóan főhadnagyi egyenruhában járt, de kiderült róla, hogy semmi köze a katonasághoz, hanem pincér. Keresnek még egy hadnagyot is. A rendőrség már megtette az intézkedéseket kézrekerítése iránt. A rendőrségi eljárás 28 ember ellen indult meg,

mert gyanus a foglalkozásuk és nem tudták a bizottság előtt igazolni, hogy miből élnek.

Ugy a gyilkossággal gyanúsítottakat, mint a többieket a főkapitányságra kísérték át, mert a katonaság kijelentette, hogy sem Tökés Ferenc, sem a többiek nem tagjai a hadseregnek.

A rendőrség a Britanniát teljesen lezárta. A kapuban és a hallban rendőrök állnak és úgy a bejövőket, mint a távozókat igazolják. A szállóban az igazoltványokat a VI. kerületi rendőrkapitányság bélyegzőjével látják el.

A lezárt szobák bérloei is jelentkeztek már Horváth tanácsosnál, aki az egész sérülési osztályt permanenciában tartotta. Egy tisztviselő kihallgatta őket, majd igazolvánnyal ellátva megengedték nekik a visszatérést a szállóba.

Külön intézkedésre a szállónak minden bejáratánál jelenleg is négy rendőr vigyáz.

A Britannia megszállásával kapcsolatosan a detektívek még két helyen jártak, a Berlin-szállóban, amely a Club-kávéházi eseményekkel kapcsolatos és a melyet a Britannia kiegészítésének tekintenek, azonkívül jártak a Deák Ferenc-szállóban. Ezekben csak három előállítás történt.

A rendőrségen ma délelőtt ugyszólván valamennyi tisztviselő az előállított egyének nacionáljának összeállításával foglalkozott. Oly nagy munkát igényel ez, hogy a mai napon valószínűleg nem is kezdhetik meg a kihallgatásokat.

Hajnalul négy órakor fejezték be a Britannia vendégeinek igazolását. Ma reggel erős rendőri készültség állott fel a hallban. A szállóba csak rendőrségi igazolvánnyal lehet bemenni, melyet a hallban állítanak ki. A személyzet álmos és fáradt, mert fenn volt egész éjjel. A bejelentett lakók közül egyet sem tartóztattak le. Mindössze 8—10 embert vittek el a szállóból, a többieket máshonnan hozták oda. Tökés sem volt bejelentve, de gyakran megfordult a hallban.

A rendőrség délelőtt detektíveket küldött ki a vidékre is, mert két egyén, aki a gyilkosságban résztvett, még idejekorán elmenekült.

Francia csapatok Szegeden?

A szegedi főispán nyilatkozata

Szegedről jelentik: A városban ismételtén az a hír terjedt el, hogy Szegedre a legközelebbi napokban nagyszámú francia csapatok érkeznek. Az újabb hírek erősen összefügg a szabadkai és aradi eseményekkel, ahonnan mindegyre sürűbben érkeznek a híresztelések nagyszámú francia csapatok összevonásáról. A Szegedi Napló tudósítója felkereste Aigner Károly dr. főispánt, hogy kikérje véleményét az elterjedt híresztelésekről. A főispán a következőket mondta a hírlapíróknak:

— A franciák Szegedre való bevonulásáról eddig még semmilyen hivatalos értesítést nem kaptam és így nem is tudhatom, hogy milyen alapja van az elterjedt híreknek. Ha a híresztelések valóban bizonyulnának is, azt hiszem az esetben sem megszállásról lenne szó, hanem csak a francia parancsnokságok előbbretolásáról ami valószínűleg a szerb megszállás alatt levő kilenc község kiürítésével van összefüggésben.

Teleky jelentése a nemzetgyűlésen a kormány intézkedéséről

Rátaláltak a zavargások szervezőire — Véres ütközet az Ehmann-telepen — Letartóztatások a zavargások ügyében — A gyűléseket az egész országban betiltották

Az Ébredő Magyarok budapesti központjának működését felfüggesztették

Budapest, nov. 11. A nemzetgyűlés mai ülésén, a földreform megszavazása után, általános nagy érdeklődés közepette szólásra emelkedett Teleky Pál gróf miniszterelnök, hogy reflektáljon Huszár Károly tegnapi beszédére, amely szerint a kormány 24 óra alatt tegyen jelentést.

— A 24 óra — mondta a miniszterelnök — letelt és most jelentést akar tenni. Egy rendőr kötelessége teljesítése közepette mártírhaltat halt. A kormány nevében mély megindultsággal hajtja meg zászlóját a hős előtt. A temetésen a kormány és a nemzetgyűlés meg fog jelenni.

— Ezzel az ügygel kapcsolatban — folytatta — olyan dolgokra jötték rá, amelyekből kiderült, hogy

egyenruhába öltözött emberek az utcán olyan dolgokat követtek el, hogy forradalomtól lehet tartani. (Mozgás.)

Közbeküldés: Ugy van! Ugy van!

Teleky Pál gróf miniszterelnök: Nem ekeseredett emberek tettéről van tehát szó, hanem

e tett mögött szervezőket is sejtettek és találtak is.

Budapestben több szálloda van, amelyekben megbízhatatlan emberek tartózkodnak. Ezért a kormány elhatározta, hogy ezeket a szállókat megszállja. Ezek: a Britannia, a Berlin, a Deák Ferenc és a Savoy. Ezekben a szállókban már a tegnapi nap folyamán megtörténtek a szükséges lépések, az ott tartózkodó egyéneket igazoltatták, egyrésztük le is tartóztatták és pedig 4 katonai és 21 polgári egyént. Az egész akció a rendőrség és katonaság — és pedig leginkább somogyi, baranyai és tolnamegyei legénység közreműködésével történt. A katonaság úgy viselkedett, hogy nyugodtan elmondhatjuk, hogy támaszkodhatunk a hadseregére.

Hasonlóképpen résztvettek az akcióban a tisztikar vezetői is. Próbaty alvezetessel együtt.

Ezeknek a szállóknak a kiürítése semmiféle erőszakoskodásba nem ütközött és simán ment. Elég volt, hogy erélyt mutattunk.

Másként áll azonban a helyzet Budapest környékén egy munkástelepen, az Ehmann-telepen. Itt a gyanús elemek 600 főre szaporodtak és szintén résztvettek ilyen egyéni akciókban.

A telepen megjelent éjjel a rendőrség és a katonaság, azonban lövésekkel fogadták őket, mire a rendőrség kénytelen volt fegyverét használni. Sajnálatos, hogy az esetben négy emberélet esett áldozatul.

Közbeküldés: Katonaság is résztvevett benne?

Teleky Pál gróf: A katonaság nem, csak a rendőrség. Jellemző, hogy éjjel, amikor a megszállás történt, csak 300-an voltak a telepen és csak később, reggel 6 óra felé szállingóztak arra még 300-an.

A belügyminiszter az összes városokban hasonló intézkedéseket rendelt el

Az eddig letartóztatottak dolgában a vizsgálat folyik.

Ami a vasárnapi eseményeket illeti, három egyént tartóztattak le. Az egyik Bárdossy dr., az ébredő magyarok egyesületének tagja, a másik Deák Ferenc, szintén ébredő... (Mozgás a baloldalon.)

Orbók Atilla: Aha, az ébredők!

Heves felkiáltások balról: Jaj, de örül neki!

Orbók Atilla újból közbeszól, mire az elnök figyelmezteti, hogy ne zavarja az ülés komolyságát.

Teleky Pál gróf: ... a harmadik Páltay Boldizsár, a Déli Vasút ellenőre. Nem vonok le abból semmiféle konzekvenciát, hogy ezek egyik egyesületnek tagjai, azonban más intézkedéseket is szükségeseknek tartotunk.

En a multkor engedélyt adtam a ratifikáció elleni gyűlésekre, hogy így szabadon nyilvánulhasson meg a közhangulat. Sajnos azonban a gyűlések után utcai zavargások történtek. Ez arra indított bennünket, hogy a gyűléseket legszigorúbban korlátozzuk.

Semmiféle gyűlést nem fogunk megengedni és erre vonatkozólag a belügyminiszter még a mai nap folyamán rendeletet ad ki.

Közbeküldés: Hát a beszámoló?

Teleky Pál gróf: Természetesen ez csak átmeneti intézkedés és fokozatosan vissza fogjuk állítani a régi rendet.

Közbeküldés: Budapestben sohasem lenne szabad visszaállítani!

Teleky Pál gróf: Az összes egyesületek, amelyek 1918 október óta alakultak, revizió alá vételnek, hogy megfeleljen-e rendeltetésüknek. Csak egy egyesülettel szemben voltunk kénytelenek továbbmenni és pedig az ébredő magyarok egyesületével.

Ennek az egyesületnek egy küldöttsége keresett fel szombaton és átadott egy memorandumot, amelyben különböző követeléseket állítottak fel, többek között, hogy a lakáshivatalt oszlassam fel és addig is az ébredők egyesülete külön lakáshivatalt állít fel. Ilyen önkényt nem lehet megengedni.

A másik momentum, hogy az ébredő magyarok ügyrendjének egyik pontja megengedi tagjainak egyes kisebb akciókban való részvételét, amelyek eredményre vezethetnek.

Végül még csak azt jegyzem meg, hogy a letartóztatottak között vannak olyan egyének is, akik éppen ennek az egyesületnek a tagjai, az egyik pláne a főtitkára.

Ezért az egyesület budapesti központjának működését felfüggesztettük.

Ami az egyesület revízióját illeti, azt az egyesület vezetőinek bevonásával akarjuk elvégezni.

En azon az állásponton vagyok, hogy ilyen egyesületekre szükség van. Nem vezet animozitás, mert kétségtelen, hogy ha a saját hatáskörében marad, nagy szolgálatot tesz az országnak.

Utolsó intézkedése a kormány az, hogy az ilyen zavargásokkal kapcsolatos ügyeket a rögtönítélő bíróság elé utalja.

Amerikai tudós Magyarország történelméről

Singer Berthold memorandumának második része

A történelmi kialakulást az első századdal kell kezdeni, amikor a jelenlegi Magyarországnak, akkor Pannoniának a Duna és a Dráva által határolt hatalmas területét meghódították a rómaiak. Magyarország ez időben népes ország volt és pannonoknak nevezett lakóit leigázta Tiberius, Augustus császár mostoha fia.

Dacia meghódítása Traján idejében történt, a második században. Traján oszlopa Rómában őrzi Dacia leigázásának emlékét. A római légiók harcosai rómaiak, spanyolok, belgák, britek stb. voltak és a lakosságot a római törvények alapján igazgatták. Négy évszázad múlva Pannonia és Dacia tartományai osztozkodtak az összeomlott római birodalom sorsában. Elsőnek jött a gót invázió, azután a kunoké, amely továbbnyomta a gótokat nyugat felé; azután jöttek az osztrogótok, a vandálok, az alánok, az avarok, míg végre a tizedik században az avarok pusztulása után, megjelentek a magyarok és új birodalmat alapítottak. Magyarország gyors meghódítása befejeződött 884-től 895-ig, a legutolsó hódító harc akkor folyt le, amikor Amulf, Germánia királya, a magyarok segítségét kérte Szvatopluk morva király ellen. A Duna és a Tisza partjai mentén megalakult akkor, több mint ezer éve, a magyar állam.

A magyar hódítás idején az ország, amely azután Magyarország volt az elmúlt ezer év alatt, lakatlan volt, különösen területének délkeleti része, amelyet a rómaiak Transylvániának, a magyarok Erdélynek neveztek. Lakatlan volt azért, mert annak a területnek, amely ma Románia, közvetlen közelében éltek a magyarok legelkeseredettebb ellenségei, a beszkidék (hessenyők? — Szerk.), amint ezt Constantinos Porphyrogenitus görög császár 950-ben igazolta.

A románok nem származnak Dáciából, amit legjobban bizonyít a nyelvük, hiszen a román nyelv kétségtelenül csak a hetedik és tizedik század között, de Magyarországnak a magyarok által való meghódítása után keletkezett és azoktól a pásztorktól származik, akiket Dél-Itáliából Albániába és Thessaliába üztek.

Az is ismert történelmi tény, hogy Transylvániát és a jelenlegi Romániát, ideértve Bessarabiát is, a nyugati gótok birták 270-től 376-ig; a keleti gótok 452-ig; a gepidák 568-ig és legutoljára az avarok. A hetedik század alatt Transylvániát mint görög Slavoniát ismerték és az avarok pusztulása által Transylvániából lakatlan országgá lett. Dus legelőit és hegyvidékeit a magyarok, a bolgárok, a beszkidék használták ki. Szent István uralkodása alatt fokozatosan népesült be Transylvania. Bevándorlást erre a vidékre Szent László idején irányítottak.

A tatárjárás után (1245) Magyarország engedélyt

A miniszterelnök végül a galiciákról nyilatkozott, akiket kitelepítenek Örkényre. A vagonlakókat egy kaszárnyában helyezik el, a fedél nélkül maradó kalonák pedig a tőzsdepalota üres szobáiban nyernek elhelyezést.

A Ház a miniszterelnök választását tudomásul vette és ezzel az ülés három óra után véget ért.

adott román és bolgár pásztorknak, hogy itt letelepedjenek magyar igazgatás alatt.

Évről-évre erősebb lett ez a bevándorlás és azt látjuk, hogy 1641-től 1646-ig Magyarországnak nem kevesebb mint 10,000 román családot importált.

Magyarország ezeknek minden megillető jogot megadott, iskolákat nyitottak és különleges törvényeket alkottak számukra. Szabad volt saját nyelvüket használniuk, de alattvalói kötelességgel tartoztak Magyarországnak.

Magyarország déli része felé irányították a magyarok a szerbek bevándorlását.

Szerbek sem éltek Magyarországon egyetlen részén sem a tizennegyedik század végéig.

Bevándorlásukkal megtartották szokásaikat és nyelvüket és magyar polgárjogot nyertek. Igaz, hogy később, a török invázió idején, több szerb telepedett le Magyarországon. De a kozsopoljei csata előtt (1389) nem volt szerb lakosság Magyarországon. Mint a török kényuralom szerencsétlen áldozatai jöttek, hogy otthont szerezenek Magyarországon és köszönetüket az 1691 augusztus 20-án kelt királyi manifestumban fejezték ki.

A német bevándorlás nagyobb mértékben folyt 1115-től 1242-ig, majd mikor a magyarok elűzték a törököket, újabb német gyarmatosítás történt 1711-től 1783-ig.

Olasz-szerb megegyezés

Berlin, november 11. Párisból táviratozzák a Vossische Zeitungnak: Az olasz-jugoszláv szerződést tegnap aláírták. Fiume megtartja a függetlenségét.

Női és leány felöltőket, szőrmeárut
legolcsóbb árban ajánl
Rózsa Áruház

Posztóárak,
finom gyapjuöltöny és téllakabát, kelmék valamint kosztümökre a legolcsóbban
RÓTH ADOLF-nál,
Piac-utca 77. szereshetők be.

Férfi fehérneműket
készít
HERMAN
NÁNDOR és Tsa
Piac-utca 10. Bírvaál szomben.

A román sztrájk

Véres összeütközés
15 halottal

Szeged, november 11. A M. T. I. külön tudósítója jelenti: A román királyság területén a sztrájk még tart. A megszállott területeken csupán Kolozsvárott és Nagyszebenben van még sztrájk. A bukaresti sztrájk hírek Nagyszebenbe október 26-án érkeztek meg, mely után a munkásság, különösen a gyáriak, nagy tömegekben gyülekeztek Nagyszeben főterén, hogy az új sztrájk törvény ellen tüntessenek. (Ez a törvény elrendeli, hogy semmiféle gyűlést sem szabad tartani, még a szakszervezetekben sem, ha csak azt a belügyminiszter előzetesen nem engedélyezte.) A szebeni munkásság ezenkívül követelte a megszállott részekkel való forgalom azonnali felvételét.

A készenlében levő katonaság felszólította a munkásságot, hogy azonnal oszoljanak szét. A munkások a felszólításnak nem engedelmességek, mire a katonaság géppisztollyal a munkások közé lépett. Az összeütközésnek 10-15 halottja és mintegy 300 sebesültje van.

VILÁGNYELVEK!
ROSE-nyelviskola
Szőchenyi-utca 42

HIREK.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

Haza az orosz fogságból. A honvédelmi minisztérium hivatalos közleményt adott ki azokról a hadifoglyokról, akik a *Nankauh Maru* japán hajóval Nikolszk-Ussuriszkból és Pervaja Ricskáról november 3-án Triestbe érkeztek. A hajó utasai között voltak: Czölik Ottó x x x Debrecen, Kubasi Béla dr. x x x x x Tiszalök, Bagi Viktor Kaba, Dezői László Debrecen, Fazekas Miklós Hajdusoboszló, Szabó István Nyírbátor. A visszaérkezett hadifoglyokat Bécsen át szállítják haza.

A Debreceni Kálvinisták Templomgyűlése e hó 14-én, vasárnap délután 5 órakor a Kossuth-utcai templomban tartja a gróf Tisza István-émlékünnepélyét. Műsor: 1. Call: Hát csak azért ragyogának. Előadja a kollégiumi kántus. 2. Imádkozik dr. Baltazár Dezső. 3. Emlébeszéd. Tartja dr. Kun Béla egyetemi tanár. 4. Gróf Tisza István emlékére. Előadja a ref. tantesztület vegyeskara. 5. Végvári: »Évforduló«. Szavalja Zám-bory Sándor hittanhallgató. 6. Beliczay-Mácsi: Nemzeti ima. Előadja a kollégiumi kántus. 7. Hymnusz, közének. Belépő-díj nincs. Az önkéntes adományokból az egyesület »Gróf Tisza István Segélyalap«-ot létesít.

Káplár Miklós festőművész képiállítása a város rendkívüli közgyűlése miatt egy héttel később, november 21-én nyílik meg.

Elhunyt államvasuti felügyelő. Lehel Tóbiás mérnök államvasuti felügyelő f. hó 10-én hirtelen elhunyt. Halála széles körben nagy részvételt keltett. Temetése pénteken délelőtt 11 órakor lesz Péterfia 39. szám alól.

Házasság. Rubin Sárka és Fried Hermann folyó hó 14-én d. u. 3 órakor tartják Simonffy-u. 56. sz. alatti lakásukon esküvőjüket, melyre rokonokat és jóbarátjaikat ezután meghívják. (Minden külön értesítés helyett).

Egyhangulag megszavazták a földreformot

A nemzetgyűlés ülése

Budapest, november 11. A nemzetgyűlés mai ülését Rakovszky István elnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter két óras beszédben válaszol minden felszólalásra. Örömmel állapítja meg, hogy senkinek sem volt ellen. Sok kívánság és indítvány hangzott el, ezeket igyekezni fog honorálni.

Grieger beszédével foglalkozik részletesen, amely szerint mindenkinek joga van a földhöz. Hogy a magánosok érdekei nem befolyásolhatják a föld helyes elosztását, ebben joga van. Nem is itt van a nehézség, hanem a föld árán. A pénz teljes értéktelenedése folytán a föld ára hihetetlen magasra emelkedett úgy, hogy akik most hitelre vesznek földet, a törlesztésnél rendkívül nehéz helyzetbe kerülnek. Grieger szerint a törvényjavaslat a nagybirtoknak kedvez. Ez nem áll, de a javaslat tényleg abból a feltevésből indul ki, hogy Magyarország eddig mindig agrárrendszerű ország volt, mely a nagybirtokon épül föl. — Egy-

szerre nagy átmenetet csinálni anélkül, hogy az egész agráralkotmány meg ne rendülne, nem lehet. Ezért kellett a nagybirtokot egyelőre bizonyos látszólagos kedvezményekben részesíteni.

A tagosításnak előbb-utóbb meg kell történnie. A telepítéseket, melyekről szintén sok szó esett, nem zárja ki a törvényjavaslat. Sok felszólalás hangzott el a birtokrendező bizottság ügyében. Mindenesetre az a kérdés, hogy a mai viszonyok között milyen bíróságot bizzanak meg a földbirtokok helyes megosztásával.

Friedrich István: A hadosztálybíróságot! (Nagy derűtlenség.) Nagyatádi Szabó: Mindenesetre olyan bíróságra kell bízni, melynek sorában szakértők foglalnak helyet.

Háromnegyed 2 órakor fejezte be a miniszter két óras nagy beszédét.

Az elnök ezután szavazásra tette föl a kérdést.

Az egész Ház egyhangulag elfogadta általánosságban a törvényjavaslatot és a beadott hét határozati javaslatot elvetette.

A város szénája jól áll ebben az évben. A városgazda jelentése szerint 8400 métermázsas szénája termelt az idén a városnak, ami mázsánként 100 koronával számítva 840.000 korona bevételt jelent a házipénztárnak.

Járdatisztító gépek. Egy budapesti cég ajánlatot tett a városnak járdatisztító gépek szállítására, melyek úgy vannak megszerkesztve, hogy a seprést nedves seprőkkel végzik és így pormentesebben dolgoznak. A tanács próbaképpen két seprőgépet rendelt, darabonként ezer koronáért.

A város pöre Heltay Jenővel. A város beperelte már régebben Heltay Jenő volt szingizagatót, egy évi bértartozása és más tartozásai erejéig. Heltai ajánlatot tett a városnak, hogy fizet 75.000 koronát, ha a többit elengedik neki. A tanács akkor úgy határozott, hogy bevárja a döntést Heltay fellebbezése ügyében. A belügyminiszter most Heltai fellebbezését elutasította, ki-egyezésbe tehát a város nem megy bele, ellenben felhívta a számvéviséget, hogy a pör folytatásához Heltai összes tartozásairól pontos kimutatást adjon a főügyészi hivatalnak.

Uj iparendelvények. A városi tanács ma a következő új iparendelvényeket adta ki: Molnár József lo-szarvasmarha- és sertéskereskedés 2000. Gábor László sertésbuzálás 2000. Guttman Miksa fűszer- és gyarmatárkereskedés nagyban és kicsiben 2000, kiskereskedők árubeszerzési részvénytársasága 2000 koronáért.

Hetenkint csak ötven öl fát fuvaroz be utóbbi időben az erdőhivatal a városi raktárakba, de nem is tud többet fuvarozni, mert niucs elegendő igája, a tanyában pedig még folyik az őszi munka és így hérfuvarost nem kap. Remélhető azonban, hogy rövidesen javulás áll be a fafuvarozásban, mert a katonaság több igát bocsátott rendelkezésre. Ha pedig a kormány engedélyt ad a fuvarrekvirálásra, akkor a hó vége felé már nagymennyiségű fát lehet a városi raktárakba juttatni.

Propaganda-előadások. November 12-én, pénteken délután fél 6 órakor a vármegyeház disztermében tartja a Székely Társaság nyolcadik propaganda-előadását a következő műsossal

1. Székely nótákat énekel: a Vasutas Sport Club énekkara. 2. Végváry: »Eredj, ha tudsz« című költeményét szavalja: dr. Galánffy Jánosné. 3. »Az oláhok elhelyezkedése Erdélyben« címmel előadást tart: dr. Varga Zsigmond, ref. kollégiumi könyvtár igazgató, a Székely Társaság tagja. 4. Pósa Lajos: »Ezer év után« című melodramját előadja: Ferkó Gyula zongorakísérettel. Az előadáson Magyar Imre zenekara játszik.

Nem ad fát a város a megyének. Hajdumegye alispáni hivatala ötven öl tűzfát kért a várostól azzal, hogy a faértékesítő hivatal különben is utasította a várost e mennyiség kiutalására. A városi tanács megállapította, hogy ilyen utasítás nem érkezett, mert ehhez a faértékesítő hivatalnak joga sincs, hanem csak megkérte erre a várost, melynek azonban a saját szükségleteire sincs fája s így a megye kérését nem teljesítheti.

Város a szegedi tanyákon. Szeged város — mint tudósítónk jelenti — elhatározta, hogy a tanyák központjain, a templomok körül 5-600 négyszögöles parcellákban eladja a városi földeket oly kikötéssel, hogy a vevő lakóházat tartozik rá építeni. A megvagyonosodott kisgazdatársadalom figyelmét hívja föl elsősorban a tanács, amikor ezt a régi tervét most meg akarja valósítani. Már föl is hívták a mérnökséget a tervek fölújítására és a föltételeket nem sokára ki is hirdetik. Négyszögölenként száz koronát remél a tanács a földekért.

Sertés kopasztás a vágóhídon. A városi tanács a vágóhídi igazgató előterjesztésére megengedte, hogy a sertést vágató felek a sertést a vágóhídon kopasztják meg, ha a gőz fejlesztéséhez szükséges szénáról maguk gondoskodnak.

Valódi teveször harisnyák, mellények, nyaksálak, vadász-harisnyák-bokavendők a legnagyobb választékban érkeztek Frank Edéhez. Vármegyeháza mellett.

Könyvtárakat legmagasabb árral vásárol az Allódi Antiquarium, Piac-u. 18., Tisza-palota.

Őszi és téli női felöltő újdonságok óriási választékban érkeztek, továbbá leánya kabátok, női ruhák, flanel pongyolák, blousok olcsó árakban kaphatók. Frank Sándor női felöltő áruháza. Piac-u. 42.

Margit-túrdó kellemesen fűtve állandóan egész nap nyitva van.

Valódi velour- és filc-kalapok gyönyörű színekben és formákban érkeztek Frank Edéhez. Vármegyeháza mellett.

Alakította kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

Békebell szerkezetű Wecker- és faliórák nagy választékban kaphatók Schiffman ékszerésznél Piac-utca 67.

Frank Sándor céghez Piac-utca 42. sz. posztó szövet, selyem és kész női fehérnemű legfinomabb kivitelben nagy választékban érkezett.

Posztó gyapjuszövetek és szabó kellékek megbízható bevásárlási helye Feldheim Testvérek posztó-áruházában Király-u. 4.

Bécsből rendkívül elegáns toltettek és costumok óriási választékban érkeztek a Rózsa-áruházba.

DOLLÁRT

és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be

GÓTSCH SÁNDOR

bankirodája DEBRECEN,

Piac-u. 38. I. em. Főposta mellett.

A budapesti tőzsde

Budapest, nov. 10.

A tegnapi események hatása alatt a hangulat bizakodó lett és ennek következményeképpen az irányzat változatlanul szilárd. Árfolyamok:

Magyar hitel 1810-780, Osztrák hitel 1030-40, Jelzálogbank 555-25, Leszámitoló 820-25, Hazai bank 758-85, Angol-magyar 1055-25, Magyar-olasz 500-485, Alt. takarékt. 1140, Borsod-Misk. 4000-3850, Gizella 2200-2075, Hungária 2430-80, Viktória 8850-9600, Salgó 8200-300, Ganz-Danub. 19.500, Ganz Vill. 4275-350, Rima 4350-4400, Lipták 895-830, Brassói 5800-700, Hazai faterm. 6750, Általános fa 2440-400, Nasci 20.050-19.700, Országos faterm. 2420-340, Danica 8600-450, Papír 4050-4400, Cukor 16.800-700, Lámpa 3000-200, Östermelő 990-80, Gummi 4750-665, Telefon 2850-900, Adria 15.500, Atlantica 7750, Közuti 1580-650, Déli vasut 2080-1980, Államvasut 5400-250, Trust 1970-90.

A valutapiacra az irányzat nem volt egységes, de a forgalom itt is igen nagyarányú volt. Árfolyamok: Napoleon 1640-18, Dollár 570-580, Francia frank 3250-3240, Márka 640-632, Lira 1860-1870, Romanov 341-386, Lei 818-81, Sokol 569-577, Svájci frank 85-, Kor. dinár 1270-1290, Frank dinár 1260, Léva 635-650, Bécs 99, Lengyel-márka 135.

A zürichi devizák

Zürich, november 11. (Megnyitás.) Berlin 747 és fél, New-York 652, Milano 2215, Prága 675, Budapest 122 és fél, Bécs 175, Osztrák bélyegzett 125, Bukarest 950, Varsó 165.

DOLLÁRT

SZOKOLT, LEIT

legdrágábbban vásárol

RANKAI bankirodája

Debrecen, Konyorplac. (Dugonföld-tér 6)

SZÍNHÁZ.

A vonósnegyes társaság hangversenye

A Debreceni vonósnegyes társaság-nak a múlt szezónról elmaradt hatodik bérleti hangversenyét szerdán este tartotta meg Fűredi Sándor hegedűművész, Fűredi Irén hegedűművész és dr. Hahn Aladár zongoraművész közreműködésével az Apollóban. A hangverseny is, — mint az előbbiek — a siker jegyében folyt le.

A művészek Bach, Beethoven és Grieg szellemének áldoztak. Első számnak Bach ritkán hallható kettős hegedűversenyét ját-

szották, a klasszikus mű szövevényes tartalmának minden szépségét érvényre juttatva. Ilyen szépen és együttérzően eljátszva alig hallottuk még. — Második számnak Fűredi Sándor és dr. Hahn Aladárné Beethoven »Dur hegédüszonátáját adták elő, kiváló művészettel interpretálva a mű minden finomságát s mély zenei tartalmát. — Harmadik számnak Goldmark »A« moll hegédüversenyét játszotta Fűredi Irén. Ez volt első nagyszabású bemutatkozása s megállapíthatjuk, hogy várakozásunkat jóval felülmulasztotta. Kész művészi nőt ismertünk meg benne, aki mestere hangszerének. Játssz könnyedséggel győzte a koncertdarab nyaktörő futamait s mély érzéssel adta elő a lassu, meleg dallamú második tételt. Ha hű marad hegédüjéhez, még a nagy világ fog róla beszélni. — Negyedik számnak Grieg »C« moll hegédüszonátáját játszotta Fűredi Sándor és dr. Hahn Aladárné. Itt Fűredi Sándor teljes nagyságában mutatta magát. Játéka valóságos izzóvá vált, melegítette s a magasabb régiókba ragadta hallgatóságát. Hegédüje bűbájos lágyssággal énekelte a második — Románc — lassu tételben. Szépen el sem tudjuk képzelni ezt a gyönyörű kompozíciót. Az első és utolsó tétel hatalmas, vulkánikus erejével igazta le a hallgatóságot. Méltó partnere volt Fűredi Sándornak dr. Hahn Aladárné. A hegédü minden nőanszát megérezte s zongoráján ugvanolvólágván, édesen zengett, mint a hegédü.

A természet teljesen megtöltö, előkelő közönség nem tudott betelni az élvezettel s melegen ünnepelte minden egyes tétel után a három művészt s a hangverseny végeztével egy feledhetetlen estnek az emlékével távozott. Zenekulturánk érdekében kívánatos, hogy a hangversenyek minél gyakrabban megisméltődjének. Ugy értesülünk, hogy vonós négyes társaságunk rövidesen megkezdí az idej sorozatos bérleti hangversenyeit a zenede jól fűthető s kitűnő akusztikájú hangversenytermében. (K. —)

A színházi irodák jelentése:

Ma pénteken van a Csokonai-színházban Az ezüst sárly bemutatója. A Butykay operett főszerepeit Bodán, Szalma, Rácz, Nádosy játsszák. Ezt a Budapestten egész szezonot betöltő operettet ma és szombaton bérlet-szünetben adja a színház. Szenzációs díszletek, nagyszerű kosztümök, gyönyörű melódiák és mulattató táncok biztosítják a sikert.

Komlóssy Emma, a népszerű fővárosi primmadonna, ma pénteken este kezd meg vendégjátékát a Vigszínházban. Az új műsorban részt vesz magánszám-mal, kurucdalokat énekelve cigányzenekar kísérettel s részt vesz egy pompás népies bohózatban az Ukór-ben. Új számokat hoz a népszerű Szemere Gyula s általában csupa eredmény a műsor 2 egyfelvonásosa és a 15 magán szám.

Páratlanul szenzációs a Debreczeni Hét Színházi Újság !!

A Vasgyáros, Ohnet világhírű regénye 4 felvonásban, olasz film, P. Menichelli a világhírű olasz művész főszereplésével nagy sikert arat az Apollóban. Jegyelővétel.

Az Aranyláz, amerikai dráma 6 felvonásban bemutatja az Urania.

Szécsi Ferkó főszereplésével a »Gyermekszív« című négy felvonásos regény nagy tetszést arat az Arany Bika moziban.

Fájdalomtól lesújtva tudatjuk

Steinberger Adolfné

szül. Meisels Irén

hosszu, kinos szenvedés után bekövetkezett elhunytát.

A drága halottat e hó 4-én helyezték örök nyugalomra Abaujszántón.

Korai halálát siradják férje Steinberger Adolf, gyermekel Erzsébet és Klárka, szülei Meisels Jakab és neje, fivére Meisels Miklós és összes rokonai.

ZoZó

öröm, szappan, puder, sampon a legköltségtesebb és legkeresettebb toltette szerek.

Kapható a következő helyeken:

Sas-gyógyszertár, „Nap”-gyógyszertár, Kossuth-gyógyszertár, Hegvédü-gyógyszertár, Arany-Egyszervu-gyógyszertár, Mihályics Jenő-gyógyszertár, Munkácsi László-gyógyszertár, Corso-drogéria, Forgalmi Hírszerző, Dr. Rex Ferenc gyógyszerár nagykereskedés, Jóska és Jóna-drogéria. Készíti a HUNMA gyógyszerár BUDAPEST IX., Ráday-u. 12. szám.

Csokoládé Dessertek Teasütemény Likörök

Halak TEA RUM Főlvágottak

és csemegeáruk legolcsóbb árban kaphatók

DARVAS csemegeüzlet

Főposta mellett.

Műzika

(2-3 éves vágású prima tölgy- és bükkhasáb) waggontételekben, azonnali szállásra megrendelhető

REINBOLD MIKLÓS-nál,

a szolnoki egyesület gőzfűrésze és őrlőmalom r.-l. megbízottjánál.

Debreczen, Kossuth-u. 61. sz. a.

Árverési hirdetmény.

Közhíré teszem, hogy 1920. évi november hó 12. úzenkeddiki napján délután 3 (három) órakor Debreczenben, Hatvan-utcán, a Főreáliskola előtt levő kitérőn vasuti kocsiba rakott 36 harminchat métermássa alma közbenjöttöm mellett megtartandó nyilvános árverésen a legjöbbit ígérőnek el fog adatni.

A vételár és a III. fokozat szerinti vételi illeték azonnal készpénzben fizetendő.

Debreczen, 1920 november hó 11.

Dr. Mándi András dr. Lintner Sándor debreceni kir. közjegyzőnek a debreceni kir. közjegyzői kamara 1919/20. sz. rendelvényével kirendelt helyettese.

Most jelent meg!

DR. NAGYIVÁNYI ZOLTÁN

Porradalmi problémák és a zsidó kérdés

aktuális irodalmi újdonság.

ÁRA 69 K

Kaphatók: Hegedüs és Sándor irod. és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15-—, minden további szó K 1:30. Vasitag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban vesznek Schifftmann ékszerész, Plac-utca 67.

Elsőrendű tűzfát

nagyobb mennyiségben veszünk. Áránlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

Ólmos.

ólmosöveket, ólmedényeket és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cim a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Kitűnő minőségű gyermekharisnyák olcsón kaphatók Dr. Hegedüsé Gyermekdivatházában Simonffy-utca 2. szám.

Eladó

egy jókarban lévő nyolc oszlopos gyászkoosi, kitűnő kerekkel, tengely és féderekkel. Megtekinthető Goldstein, Sárrét-udvari.

Sárcipő

alig használt, 44-es lábra eladó. Cim a kiadóban.

10 drb malacozó

kocát vennék. Cim megtehető a kiadóhivatalban.

Tiszta

egész ives makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

Eladó

gyermekjátékok, egy pár 38. és egy pár 38-ös valódi gummi sárcipő. — Cim a kiadóban.

Kátránypapír

valódi

Bőrlemez Múpala Kátrány

mész, cement, gipsz, nádfonat, budaföld és folyam homok

legolcsóbban kapható

Bethlen-utca 23

Férfi ruhák

jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

Élelőnt

billiárdgolyó, 2 garnitúra, jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

KERESLET.

Menekült

urleánynak teljes ellátást adok kis leányom gondozásáért. Simonyi-ut 17.

Tanuló

fizetéssel felvétetik Leitner és Römer rövidáru nagykereskedésében, Hatvan-utca 2.

Bevezetett

helyi ügynök rövidáru nagykereskedésbe felvétetik. Cim a kiadóban.

Fizetéssel

tanuló vagy kifutó felvétetik Feldheim Testvérek posztóáruházban, Király-utca 4.

Ügynök

fűszer angróban, ki vidéken be van vezetve magas jutalékkal azonnali belépésre felvétetik Friedmann és Asztalos, Széchenyi-utca 6.

Fűszer

angróban jártas segéd azonnali belépésre felvétetik Friedmann és Asztalos, Széchenyi-utca 6.

Házmesteri

keresek, ki azonnal elfoglalhatja állását. Jelentkezhetni Bundi-utca 15. szám alatt.

Társ

keresetiek legalább 300 ezer koronával jól jövedelmező üzlethez. Cim a kiadóban.

VEGYÉS.

A köztárgyhírdő

kifuvarozandó tárgyra november 15-én délelőtt 10 órakor a köztárgyhírdőn

árverés

lesz.

Jó

házi koszt kapható. Cim a kiadóba.

Izraelita vallásu

gyermekiek elemi vagy középiskolai tanulók oktatását elvállalja elleneséges megszállás alatti területéről menekült diák. Héber olvasás tanítására is vállalkozik. Cime a kiadóhivatalban megtehető.

Gyermekeket

az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalkozok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós utca 37.

A város központján

elegáns butorozott utcai szoba egy-két ur részére kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Házgondnoki

vagy házfelügyelői állást vállalna magántisztviselő. Megkeresést a kiadóba kér »Megbízható« jellegre

Öntött ócska vasat

bármilyen mennyiségben

VESZ

a Hajdumegyei Vasöntőde és Gépgyár

Ujvárosi-út 5. szám alatt.

Csokoládé Dessertek Likörök

Cacaó Tea Rum

mindenféle csemege és telvágottak a legolcsóbb árban beszerezhető

Burg Sámuel

fűszer és csemege üzletében, Csokonai-színházzal szemben

CIPŐ.

KÜLÖNLEGESSÉGEK

elsőrendű külföldi gyártmány nagyválasztékban kaphatók

Weinberger

cipőáruházában, Plac-u. 65. sz.

Aranyat, ezüstöt, briliánsat a legmagasabb árban vesznek

POLLÁK

ékszerész Plac-utca 70.

Dr. Baltazár Dezső

„A próbáltatások idejéből“

című könyve most oo jelent meg oo

Ára 128 K és a felár.

Kapható

Hegedüs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDÜS LORANT.

Kiadó:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai részv.-társ.